

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

Asia:

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 31/2020 vp), asiantuntijalausuntopyyntö 7.5.2020

Apulaisoikeuskanslerin HE-luonnoksesta antaman lausunnon 17.2.2020 huomioon ottaminen

Apulaisoikeuskansleri on antanut lausunnon valtiovarainministeriölle 17.2.2020 (OKV/3/20/2019) luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Apulaisoikeuskansleri kiinnitti lausunnossaan huomiota muun ohessa siihen, mitä ehdotettu liikelaitosorganisaatiomalli käytännössä tarkoittaa vastuiden, eduskunnan ohjaustoimivallan, kirjanpidon ja talouden sekä hallinnon kannalta.

Edelleen lausunnossa todettiin, että suhdetta perustuslakiin kuvaava jakso oli esitysluonnoksessa perusteettoman niukka. Jaksossa olisi tarpeen selostaa lyhyesti perustuslain 84 §:n 4 momentin asettamat vaatimukset valtion liikelaitoksia koskevalle sääntelylle sekä asiaa koskeva perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö (esim. PeVL 1/2016 vp) samoin kuin lakiehdotuksen muut kytkennät perustuslain 84 §:n 4 momenttiin ja 82 §:n 1 momenttiin. Todettiin, että ehdotetun laitospohjaisen lain ja valtion liikelaitoksia koskevan yleislain sääntelymalli sinänsä täyttää vaatimuksen liikelaitosten toiminnan ja talouden yleisten perusteiden säätämisestä laissa.

Vielä lausunnossa kiinnitettiin huomiota apulaisoikeusasiamies Pasi Pölösen tekemään, valtiovarainministeriölle kohdistettuun selvitys- ja lausuntopyyntöön (7.1.2020 EOAK/6870/2019), joka koskee Senaatti-kiinteistöjen asemaa valtion monopolivuokranantajana ja vastuita kiinteistöjen kunnossapidosta ja perusparannuksista. Selvityspyynnössä esitettyjä kysymyksiä olisi hyvä käsitellä esityksen perusteluissa.

Apulaisoikeuskanslerin esittämää oli otettu huomioon hallituksen esityksessä.

Oikeuskanslerin ennakkotarkastuksessa 27.3.2020 esittämän huomioon ottaminen

Hallituksen esitys poistettiin pyynnöstäni valioneuvoston yleisistunnon 26.3.2020 listalta. Esitystä pyydettiin täydentämään ennen esittelylistan jakamista uudelleen. Asiassa suoritettiin niin sanottu ennakkotarkastus 27.3.2020 kiireisellä aikataululla, jonka johdosta esitystä täydennettiin seuraavin osin:

-lausuntopalautea tuotiin enemmän esiin (s. 32)

-1. lakiehdotuksen 2 §:n (Senaatti-konsernin tehtävät) 1 momentissa mainittua palvelusopimukseen liittyviä perusteluita täydennettiin (s. 34)

-1. lakiehdotuksen 2 §:n (Senaatti-konsernin tehtävät) perusteluita täydennettiin liittyen liikelaitoksille säädettyyn tehtävään huolehtia kiinteistövarallisuudesta sekä liikelaitosten ja kiinteistöjen käyttäjien välisistä vastuista (s. 34)

-alun perin lakiehdotuksessa 1. ollut säännös Senaatti-kiinteistöjen ja Puolustus-kiinteistöjen toiminnassa syntyvien asiakirjojen turvallisuusluokittelusta (8 § 3 mom.), mikä olisi merkinnyt erityislaita säädettyä poikkeusta tiedonhallintalakiin (906/2019), pyydettiin täsmentämään ja perustelemaan enemmän, minkä jälkeen tiedonhallintalain 18 §:n 3 momenttia päätettiin muuttaa lisäämällä säännökseen maininta valtion liikelaitoksista (5. laki, s. 61)

-jaksoa Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys (s. 48-51) täydennettiin arvioinnilla koskien PL 124 § julkisen hallintotehtävän käsitettä ja lisättiin arviointia muun muassa suhteessa perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 15/2019 vp – HE 47/2019 vp

Ennakkotarkastuksessa esitettyjä huomioita oli otettu huomioon kysymyksessä olevassa hallituksen esityksessä siten, että valtioneuvoston päätöksenteon laillisuuden valvonnassa ja valtioneuvoston yleisistunnossa 2.4.2020 esityksen katsottiin täyttävän eduskunnalle antamista koskevat oikeudelliset ja muodolliset vaatimukset, eikä esityksen antamiselle ollut estettä. Esittelylistan tietojen mukaan suomenkielinen ehdotus oli tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa. Ennakkotarkastuksen tuloksena tehdyt muutokset nähdäkseni selkeyttivät esitystä.

Hallituksen esityksen perusteluissa kuvataan esityksen suhdetta perustuslakiin, jossa olennaisia kysymyksiä ovat eduskunnan budjettivallan ja siihen kuuluvan eduskunnan ohjausvallan turvaaminen, perustuslain 67 §:n 2 momentin valmisteluvastuun ja 68 §:n mukaisen ministeriövastuun sekä siihen liittyvän perustuslain tarkoittaman ministerivastuun ja 118 §:n mukaisen esittelijänvastuun selkeä toteuttaminen. Näiltä osin esitystä voidaan pitää parannuksena nykytilaan.

Esityksessä haetaan tasapainoa valtiovarainministeriön yleisohjauksen ja puolustusministeriön ohjauksen sekä Senaatti-kiinteistöjen yleisen kiinteistönhallinnan osaamisen ja hallinto- ja tukipalveluiden sekä puolustushallinnon erityispiirteiden hallinnan ja sen edellyttämän osaamisen ja toimintamallien välillä. Esityksen perusteluissa on myös arvioitu esityksen suhde Euroopan unionin valtioneuvostoon.

Esityksen perusteluissa kuvataan myös turvallisuusympäristön muutoksia, joihin varautumista ja joiden huomioon ottamista esityksellä pyritään parantamaan. Poikkeusoloihin ja erityistilanteisiin varautuminen on valtiosääntöoikeudellisestikin merkityksellinen seikka, jossa tavan-

omaisen lainsäädännön toimivuus luo perusteet myös toiminnalle poikkeusoloissa. Esityksen mukaisen uudistuksen vaikutuksia on tarpeen jälkikäteen seurata ja arvioida. Laillisuusvalvon-
nallisesta näkökulmasta minulla ei ole esityksestä muuta lausuttavaa.

Valtioneuvoston oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Pulkkinen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE
POSTIOSOITE

Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN
TELEFAKSI

0295 16001
09 160 23975

E-MAIL
INTERNET

etunimi.sukunimi@okv.fi
www.okv.fi